

Sabine Lutz

SHARED ~~D~~ SPACE

1. Shared Space, maar niet heus
2. Al ietsje beter
3. Helemaal goed
4. Definite
5. Hoe realiseren?

1. Shared Space, maar niet heus

Voorbeeld 1: Drachten – Laweiplein

Voor

Na – 1

Na – 2

Wat valt op?

Waar eerst gewoon gras groeide zijn later mooie bloempjes geplant.

Daar had de ontwerper in voorzien. Leidt ertoe voetgangers niet meer via het eiland kunnen oversteken, alleen nog op de plaatsen die daarvoor zijn bestemd (=zebrapaden)

Fietsers gebruiken alleen nog de zijstroken, niet de binnenste asfaltcirkel.

Conclusie: hier is geen sprake van Shared Space, hooguit van een aangeklede rotonde, zoals je er wel meer hebt (en vaak mooier).

Voorbeeld 2: Drachten – De Kaden

Voor

Na – 1

Na – 2

Wat valt op?

De fel omrande verkeersborden

Hoe kwamen die daar zo? Waarom vond men ze nodig?

Vanuit de noord- en zuidkant komt gemotoriseerd verkeer zonder voorbereiding op het 'Shared Space'-plein.

Automobilisten hebben geen tijd om hun gedrag aan te passen. Ze rijden dus veel te hard op en over het plein..

Er gebeurden ongevallen, zelfs zware, met personenletsel.

Vrijwel niemand, fietsers niet, laat staan voetgangers, steken het plein over. Dat gebeurt uitsluitend via de zebrapaden.

Conclusie:

hier is geen sprake van Shared Space. Men had bij de planning alleen aandacht voor het plein zelf, en niet voor de straten die erheen leiden.

Onnen, gemeente Haren

(Helaas, geen foto van situatie ,voor'. Was een 'gewone' weg met rijbaan en stoepen.)

Wat valt op?

Rode klinkers over de hele breedte, van heg naar heg.
Gapende leegte. Geen mens te zien. Ook niet op het bankje.

Geen reden om vaart te minderen.

Conclusie, geen sprake van Shared Space.
Niemand heeft bedacht hoe je de mooie nieuwe straat met leven vult.

Wat zou beter kunnen?

- Voortuinen verbinden met de straat:
  - Heggen verwijderen.
- De grenzen tussen particulier en publiek vervagen, geen kaarsrechte scheidslijnen meer. Iedereen ontwerpt sein voortuin naar eigen inzicht.
- Vanaf de straat (publiek) krijg je zicht op privé. Zelfs als er niemand is, wordt duidelijk: hier wonen en leven mensen.

2. Al ietsje beter

Voorbeeld 1: Haren – Rijksstraatweg

Voor

Na: brede stoep; geen fietspad, smalle rijbaan.
Op drie plaatsen plein van gevel tot gevel

Sluipende veranderingen:

Plaatsen van kleine hekjes om parkeren te voorkomen. Niet zo heel erg, want best wel handig voor de fietsen.

Steeds meer borden.

Er zijn zelfs zelfbedachte borden. Hier krijgen fietsers van rechts geen voorrang. De sierlijsten leiden tot misverstanden.

Conclusie

1. Steeds weer hetzelfde probleem: hoe gaan we om met fout parkeren? Borden zijn een gemakkelijke oplossing, maar niet de juiste. Zie ook verderop, p. 22.
2. Liever geen overdaad aan decoratie. Dat leidt af en maakt de zaak onnodig duur. Less is more.

Voorbeeld 2: Bohmte, Bremer Straße

Vor

Na

Goed:

Pogingen om leven in de straat te brengen, met terrasje(links)
en aardbeienkraam (beneden)

Wat valt op?

1. Doorgaans zijn er weinig voetgangers, behalve als er net weer een delegatie op bezoek is..
2. De straat lijkt nogal eentonig.
3. De blindenstrook lijkt een scheidslijn tussen stoep en rijbaan.
4. Bij het hotel is een terrasje verstopt achter de geparkeerde auto's . Andersom zou beter zijn: terrasje meteen in het zicht langs de straat, parkeren ergens achteraan.
5. Bij de trap naar de kerk beneden had je de monotone klinkers kunnen onderbreken en een plein kunnen aanduiden.

3. Helemaal goed

Voorbeeld 1: London, Seven Dials

Waarom 'helemaal goed'?

Lijkt niet speciaal ontworpen, maar als vanzelf ontstaan.

Wordt goed en veel gebruikt, door jong en oud → er zijn steeds mensen, altijd iets te zien

Voorbeeld 2: Köniz (CH), Schwarzenburgstraße

Vor

Na

Waarom 'helemaal goed'?

Vanaf het eerste begin van de planvorming werd erop gelet dat er aan beide kanten van de straat trekleisters zijn (winkels, gemeentehuis, bushaltes).

Daardoor zijn er voortdurend mensen die de straat oversteken.

→ Auto's rijden zo langzaam dat voetgangers kunnen oversteken.

→ Weinig stilstaan en optrekken, geen filevorming.

Evaluatie van 4 projecten (Drachten (2x), Haren, Köniz)

- ▶ Afname van ongevallen (**behalve Drachten / De Kaden**)
- ▶ Snelheidsreductie
- ▶ Geen files
- ▶ Fietzers krijgen (**bijna altijd**) voorrang
- ▶ Beter toegankelijkheid voor mensen met rolstoel en kinderwagen
- ▶ Ziet er beter uit
- ▶ Minder lawaai en CO₂-uitstoot
- ▶ **Slechte waardering voor subjectieve veiligheid**
- ▶ Goede waardering subjectieve veiligheid wanneer voldoende voetgangers aanwezig zijn
- ▶ **Problemen voor blinden en slechtzienden**

4. Definitie

Wat is Shared Space?

- ▶ Mensen staan centraal
  - Ruimte van mensen voor mensen
  - Straten verbinden – in de lengte en overdwars
- ▶ Eigen verantwoordelijkheid
  - Slechts 2 regels:
    - (1) verplaats je in anderen,
    - (2) voorkom dat iemand anders zich ongemakkelijk voelt
- ▶ Actieve deelname – leerproces
- ▶ Meedenken, nieuw denken, communiceren
  - bij overheid, experts en burgers
- ▶ Mooi, maar simpel ontwerp
- ▶ Gemengde functies
  - verschillende gebruikers met verschillende doelen

Maar dat lukt allen als:

- 1.** er mensen zijn om de ruimte mee te delen,
- 2.** mensen een reden hebben om er te komen,
- 3.** mensen zich de straat eigen maken

5. Hoe realiseren?

Kan Shared Space overall?

In principe

JA

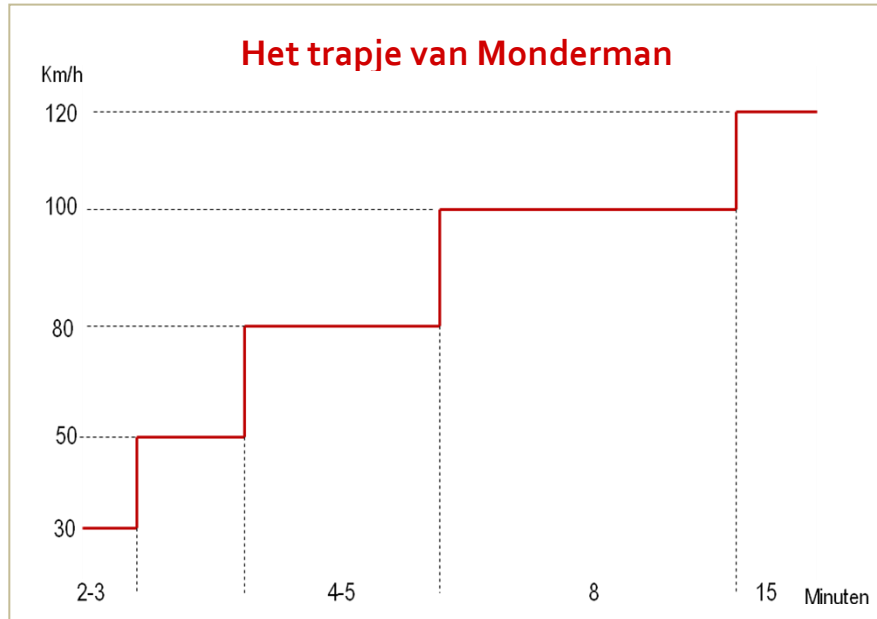
Maar alleen

ALS...

... Je denkt aan het trapje van Monderman:

- ▶ Automobilisten willen binnen een bepaalde tijd tempo maken.
- ▶ Het wegennet moet daarop zijn ontworpen.

(De weergegeven tijden zijn gemiddelden)

De vorm hangt af
van de situatie (wat willen de mensen hier,
wat komen ze doen?)
van de ligging in het wegennet
van de functie(s)

Plein: geen verschil tussen stoep en rijbaan

Rotonde: overal gemakkelijk over te steken

Straat: overal gemakkelijk over te steken

Er zijn in wezen maar twee dingen die je niet moet willen:

- X** Stoplichten
- X** Fietspaden of –stroken

In plaats daarvan

Leren:

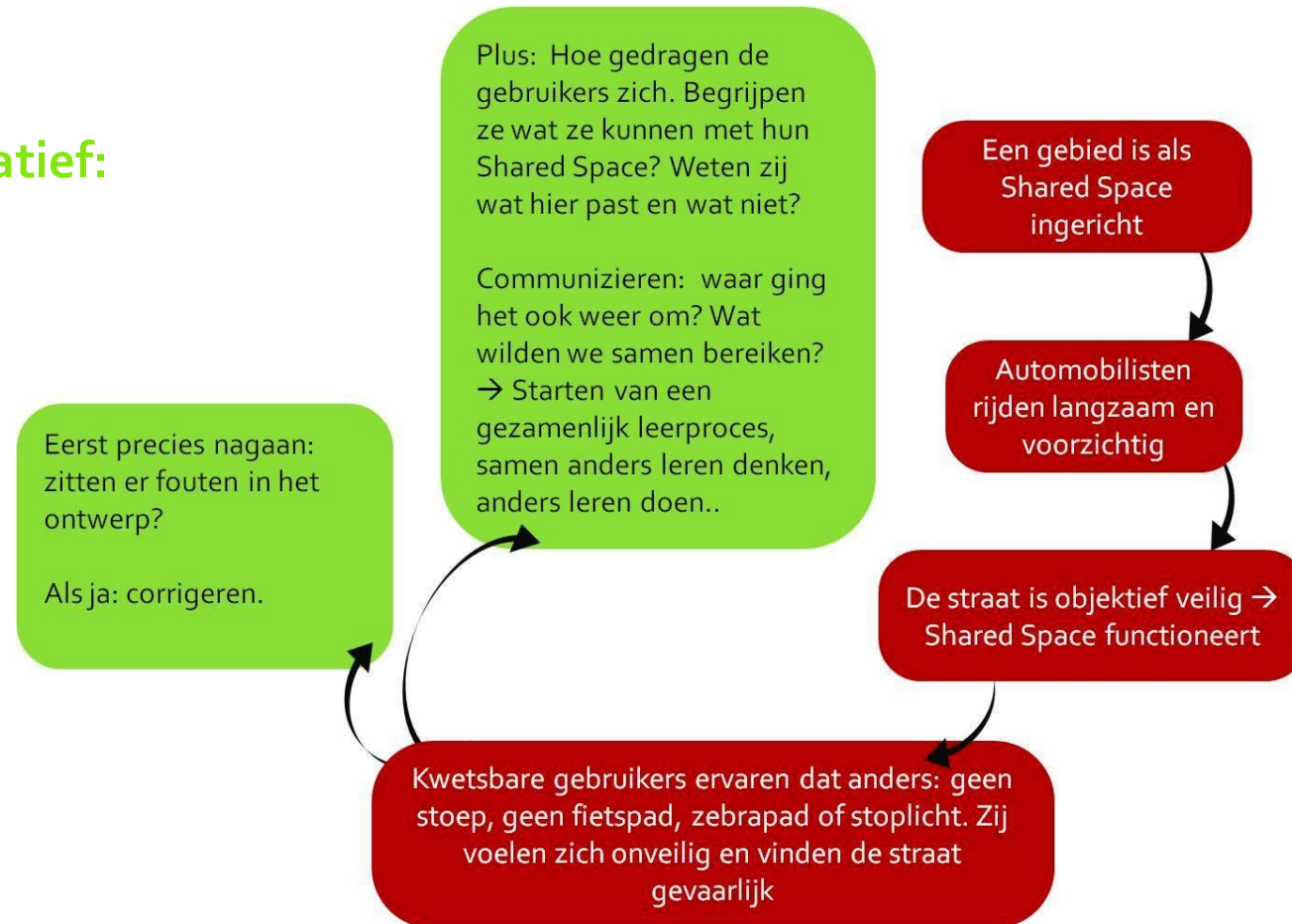
- Verantwoordelijkheid te nemen en rekening te houden,
- Zelf uit te kijken en op te letten
- De straat actief te gebruiken

Straat klaar – Shared Space klaar? **In tegendeel!**

Het alternatief:

Want:

Selfexplaining spaces werken **alleen met mensen**, die dat willen

Shared Space is **geen toestand**,
maar een **leerproces** en een **handeling**

SHARED~~SPACE~~

Niet vergeten:

- ▶ Nultoestand meten
- ▶ Gemeenschappelijk spelregels maken
- ▶ Zoveel als mogelijk documenteren
- ▶ Vanaf het begin nadenken: hoe gaan we de nieuwe straat samen gebruiken?

Bedankt voor uw aandacht

Sabine Lutz

Share
& Link